

KPMG AS
Postboks 7000 Majorstua
0306 OSLO

VÅR REFERANSE
17/3605

DERES REFERANSE

DATO
11.12.2017

Merknader etter stedlig revisortilsyn

1. INNLEDNING

Finanstilsynet viser til stedlig tilsyn hos KPMG AS (revisjonsselskapet) 31. mars 2017 med etterfølgende møter 26. april 2017 og fortsatt tilsyn 25. og 26. september 2017.

Under stedlig tilsyn med et inkassoforetak med konsesjon til å inndrive forfalte pengekrav på vegne av andre, avdekket Finanstilsynet alvorlige brudd på inkassoforetakets plikter etter inkassoregelverket. KPMG har vært valgt revisor for foretaket fra oppstarten i 2006. Oppdragsansvarlig revisor har vært utpekt av revisjonsselskapet fra og med revisjonen av 2011-regnskapet.

Det revisortilsynet som fant sted i mars var begrenset til gjennomgang av revisjonen av inkassoforetaket for regnskapsåret 2015. Finanstilsynet fant da alvorlige svakheter i revisjonsutførelsen, jf. brev av 26. juni 2017. Det ble derfor besluttet at også revisjonen av regnskapet for 2016 skulle kontrolleres, i tillegg til flere oppdrag samme revisor hadde ansvar for. Slikt tilsyn ble gjennomført i september. Før dette tilsynet hadde revisjonsselskapet iverksatt tiltak som skulle hindre at manglene og svakhetene ble videreført i revisjonen for 2016.

2. REVISJONEN AV INKASSOFORETAKET

Når en virksomhet er av en slik art at lovgiver mener det er behov for særregulering og i tillegg offentlig tilsyn, er dette et forhold som tilsier at revisor må ha en særlig oppmerksomhet rettet mot at foretaket oppfyller kravene som gjelder for virksomheten. Dette gjelder uansett foretakets størrelse.

2.1 Svakheter i virksomhetsforståelsen

Revisjonen av 2015-regnskapet

Revisor har hatt manglende oppmerksomhet mot den særlovgivning inkassoforetaket er underlagt. Dette gjør at revisor har sviktet:

- i fortsettelsesvurderingen, ved at denne ikke har inkludert og tatt hensyn til de bransjemessige og regulatoriske forholdene knyttet til den revisjonspliktige virksomheten
- i risikovurderingen og utformingen av revisjonshandlingene
- i vurderingen av om inkassoforetaket har oppfylt sine plikter etter lover og forskrifter av vesentlig betydning for årsregnskapet. Dette har igjen ført til at revisor ikke har:
  - kontrollert om den regnskapsmessig behandling er i henhold til den særskilte årsregnskapsforskriften som inkassoforetaket er underlagt
  - avdekket at de særlige kravene til regnskapsmessige vurderinger, presentasjon og noteopplysninger ikke var oppfylt av foretaket
  - avdekket at foretaket ikke har rapportert til Finanstilsynet, at det er rapportert for sent og at rapporteringen er uriktig
  - hindret videreføring av feilene ved å ta det opp med foretaket, eventuelt i nummerert brev til styret
- ved at det ikke er vurdert om det foreligger rapporteringsplikt etter finanstilsynsloven § 3a slik at Finanstilsynet har kunnet vurdere behovet for oppfølging av foretaket
- ved ikke å vurdere om den fullmakten foretaket hadde gitt til å disponere klientkonto var i samsvar med konsesjonsordningen
- i kontrollen av foretakets avstemminger av klientmidler og ved ikke å ha vurdert om inkassoforetakets behandling eller rapportering av klientmidler er i samsvar med de kravene foretaket er underlagt
- ved ikke å etterspørre den årlige vurdering etter risikostyringsforskriften som foretaket har plikt til å gjøre, fordi revisor heller ikke var klar over at forskriften gjelder for inkassoforetak
- ved ikke å teste om foretaket har innrettet fagsystemet sitt slik at de særlige kravene i inkassoregelverket oppfylles.

Finanstilsynets konklusjon er at revisor ikke hadde tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis for regnskapsåret 2015.

Revisjonen av 2016-regnskapet

Finanstilsynets kontroll av utvalgte deler av revisjonsutførelsen for 2016, viste at de feil og mangler som var avdekket i revisjonen for 2015 ikke var videreført. Blant annet var revisjonsselskapets nyutviklede sjekklister med henvisninger til relevante lover og forskrifter tatt i bruk. I tillegg var revisjonsteamet styrket med økt kunnskap om aktuelt regelverk og gjennom tilførsel av ressurser.

Finanstilsynet mener at det foreligger tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis for revisjonen av 2016-regnskapet.

2.3 Oppdragsansvarlig revisors involvering

Revisjonsberetningen for regnskapsåret 2015 er datert 29. juni 2016. Revisjonsdokumentasjonen viser at revisor "signerte ut" oppdragsarkivet 31. juli 2016. Ut over dette viser ikke revisjonsdokumentasjonen om oppdragsansvarlig revisor har vært involvert i revisjonen, eller hva revisor eventuelt har vurdert før revisjonsberetningen ble avgitt.

Revisjonsdokumentasjonen viser ikke at oppdragsansvarlig revisor har vært involvert før revisjonsberetning ble avgitt. Finanstilsynet finner ikke grunnlag for å konkludere med at oppdragsansvarlig revisor har involvert seg på et tidspunkt som gjør at han kunne ha forsikret seg om at oppdraget er utført i samsvar med de krav som følger av lovgivningen, herunder at det foreligger tilstrekkelige og hensiktsmessige revisjonsbevis.

Revisjonsberetningen for regnskapsåret 2016 er datert 30. juni 2017. Revisjonsdokumentasjonen viser at revisjonen i all hovedsak er utført i juni måned. Revisor har "signert ut" oppdragsarkivet samme dag. Uavhengig av revisjonsteamets kompetanse og kapasitet må oppdragsansvarlig revisor involvere seg på et tidspunkt hvor det vil være mulig å påvirke og eventuelt korrigere revisjonsutførelsen. Finanstilsynet mener at revisor burde hatt bedre kunnskap, blant annet om fagsystemets reskontro i og med at manglende reskontroføring var et sentralt punkt etter tilsynet med inkassovirksomheten.

2.4 Finanstilsynets vurdering

Revisors forståelse av virksomheten er grunnleggende for å oppnå nødvendig kvalitet i revisjonen. For årene før 2016 har revisor hatt manglende oppmerksomhet rettet mot den særlovgivning inkassoforetaket er underlagt. Finanstilsynet har kontrollert utvalgte deler av revisjonen av årsregnskapet for 2015 og 2016. Finanstilsynet mener at revisjonen for 2015 ikke er gjennomført i samsvar med revisorloven § 5-2, herunder god revisjonsskikk, og at det foreligger grove og gjentatte brudd på revisors plikter.

Finanstilsynet har vurdert om det skal fattes vedtak om tilbakekall av godkjenningen som revisor, men konkludert med at det ikke skal skje. I vurderingen har Finanstilsynet lagt vekt på revisjonsutførelsen for 2016 og resultatet av kontrollen av de øvrige oppdragene.

Det legges til grunn at oppdragsansvarlig revisor i sin fremtidige revisjonsutøvelse vil påse at de svakhetene som Finanstilsynet har avdekket ikke gjentar seg. De feil og mangler som er avdekket vil bli trukket inn dersom det skulle komme opp andre saker der oppdragsansvarlig revisor er involvert.

3. REVISJONSSELSKAPETS OPPFØLGING

3.1 Revisjonsselskapets ansvar

Oppdragsansvarlig revisor har fullt ut ansvar for at et revisjonsoppdrag blir utført i samsvar med revisorloven, herunder god revisjonsskikk. Også revisjonsselskapet, som valgt revisor, har et selvstendig ansvar for revisjonsoppdraget. Et sentralt element i ivaretagelsen av dette ansvaret er utpeking av oppdragsansvarlig revisor. Revisjonsselskapets utpekingsansvar innebærer blant annet kontroll av at oppdragsansvarlig revisor oppfyller kravene til å være ansvarlig revisor og at vedkommende har nødvendig kompetanse og tilstrekkelig kapasitet. Dette er vurderinger som også må gjøres av den som utpekes som oppdragsansvarlig revisor.

3.2 Revisjonsselskapets oppfølging av oppdragsansvarlig revisor

Som følge av varsel om tilsyn foretok revisjonsselskapet en vurdering av revisjonen av det aktuelle inkassoforetaket og identifiserte svakheter. Revisjonsselskapet tilførte den aktuelle oppdragsansvarlige revisor ressurser til revisjonsutførelsen for 2016, blant annet teammedlemmer med kunnskap om inkassolovgivningen. Dette oppdraget ble også underlagt oppdragskontroll. Revisjonsselskapet hadde også en oppfølging av andre oppdrag revisor hadde for mindre foretak. Kontrollen av revisjonen for 2016-regnskapene viste et tilfredsstillende resultat.

3.3 Øvrige tiltak

Oppfølgingen av oppdragsansvarlig revisors revisjonsutførelse for andre oppdrag var basert på de feil og mangler som ble avdekket i inkassooppdraget.

For å sikre økt oppmerksomhet rettet mot særlovgivningen for inkassoforetak ble det utarbeidet en egen sjekkliste til bruk ved revisjon av inkassoforetak. Revisorer som reviderte inkassoforetak, og som ikke er tilknyttet den interne faggruppen for finansforetak, ble underlagt oppdragskontroll.

3.4 Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet ser positivt på de kvalitetsforbedrende tiltakene revisjonsselskapet har iverksatt rettet mot revisjon av inkassoforetak. Revisjonsselskapet har opplyst at de har iverksatt øvrige forbedringstiltak og også planlagt tiltak blant annet for øvrige foretak som behandler klientmidler.

Etter Finanstilsynets syn er det behov for å rette den samme økte oppmerksomheten mot revisjon også av andre foretak underlagt særlovgivning og tilsyn, selv om de ikke er foretak av allmenn interesse. Det er sentralt at revisjonsselskapets utpeking av oppdragsansvarlig revisor sikrer at revisoren er kjent med at den aktuelle virksomheten er underlagt særlovgivning, og at revisjonsselskapet sørger for at vedkommende gis nødvendig opplæring og veiledning.

4. OPPSUMMERING

Revisjonen av et inkassoforetak var ikke gjennomført i samsvar med revisorloven, herunder god revisjonsskikk. Manglene innebar grove og gjentatte brudd på revisors plikter. Revisjonsselskapet iverksatte tiltak for å forhindre videreføring av svakheten ved revisjonen av 2016-regnskapet.

Finanstilsynet har merket seg at revisjonsselskapet har tatt Finanstilsynets konklusjoner til etterretning og fulgt opp med tiltak for å styrke kvalitetsarbeidet. For revisjon av inkassoforetak er det iverksatt tiltak som skal bedre kvaliteten i revisjonsutførelsen og tiltak er planlagt for øvrige foretak som behandler klientmidler. Finanstilsynet vil følge opp revisjonsselskapets vurderinger av om også revisjonen av andre foretak underlagt tilsyn og særlovgivning kan ha behov for tilsvarende tiltak som nå er iverksatt for inkassoforetak.

For Finanstilsynet

Kjersti Elvestad
seksjonssjef

Marit Onsøyen Bjercke
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.